

Het zuiden van Nederland bevrijd

Voor de tegenstanders van het Duitse Rijk was 6 juni 1944 een grote dag: *D-day*. Geallieerde troepen zetten voet aan wal in het Franse Normandië. De bevrijding van West-Europa was begonnen. Drie maanden later waren de Amerikanen en Britten al gevorderd tot op enkele kilometers van Nederland. Op dinsdag 5 september ging het gerucht dat ze de grens waren gepasseerd. De verhalen werden steeds wilder: de geallieerden zouden in één dag doorstoten tot Den Haag en Haarlem. In paniek vluchtten veel nsb'ers en Duitsers naar het oosten. Veel mensen stonden vergeefs te wachten op de bevrijders, met hun Nederlandse vlaggen in de hand en oranje strikken op hun kleren. Maar het bleek niet meer dan een loos gerucht en de vlaggen en strikken moesten nog een halfjaar veilig opgeborgen worden. Die dag ging de geschiedenis in als Dolle Dinsdag.

Op 12 september 1944 trokken de eerste geallieerden echt Nederland binnen. Al snel werd Maastricht bevrijd, en enkele weken later heel Zuid-Limburg. De tegenstand werd heviger, nu het Duitse grondgebied bedreigd werd.

Om de Duitse troepen nog voor de winter de genadeslag te geven, wilde de Engelse veldmaarschalk Montgomery in één bliksemactie de drie grote rivieren oversteken. De weg naar Duitsland zou dan helemaal open liggen. De actie ging op 17 september van start onder de codenaam 'Market Garden'. Het plan lukte bijna. In een paar dagen tijd veroverden de geallieerden een smalle strook land tussen Eindhoven en Nijmegen. Alle bruggen bleven gespaard. Maar het duurde allemaal net te lang om de Britse parachutisten bij de brug in Arnhem te hulp te schieten. Daarmee was in feite de hele operatie mislukt, ten koste van veel slachtoffers.

De bevrijding van Zuid-Nederland duurde drie maanden, waarin soms bitter hard gevochten werd, zoals rond het Brabantse dorpje Overloon en in Zeeland. Op 3 december waren de Duitsers teruggetrokken tot achter de Maas en de Waal. Grote delen van Zeeland en Limburg en heel Brabant waren bevrijd. De rest van Nederland ging nog bijna een halfjaar gebukt onder de bezetting. Maar ook op het bevrijde deel van het land bleef de oorlog een zwaar stempel drukken. Dorpen in de frontlijn lagen onder vuur, er waren nog steeds weinig voorraden, en de Nederlanders mochten voorlopig nog niet vrij reizen in het bevrijde gebied.